

Door onze redacteur
Mischa Spel

En „lot uit de loterij” noemt zakelijk directeur David Bazen het 2.160m² grote oude schoolgebouw aan de Gabriël Metsustraat, pal om de hoek van het Koninklijk Concertgebouw. En hoewel nu nog overal steigers staan snap je meteen: hij heeft gelijk. Dit gebouw, in 1908 door architect H.P. Berlage gebouwd, heropent volgens de planning dit jaar op 3 november in gemetamorfoseerde gedaante als RCO House en biedt dan plaats aan onder meer alle kantoren van het Concertgebouworkest, tien geïsoleerde oefenstudio's, een acht meter hoge grote ensemblezaal met plaats voor tachtig bezoekers en een 'huiskamer' om waar muzikanten en ander personeel elkaar kan ontmoeten.

„Een eigen thuisbasis was een van de grootste wensen”, zegt Jan Raes, algemeen directeur van het orkest. „De afgelopen tien jaar is het orkest voor de helft vernieuwd. En die nieuwkomers zijn jong, want voor doorstromers uit andere orkesten zijn wij met onze proeftijd van twee jaar niet zo aantrekkelijk. En onze salarissen zijn internationaal gezien laag, en wonen in Amsterdam is duur. Gevolg is dat veel van de nieuwe musici thuis geen goede studeerplek meer hebben. Daar wilden we me een RCO House een oplossing voor bieden.”

Zakelijk directeur Bazen zette de volgende stap: hij ging rondjes lopen door de buurt. „Aanvankelijk leek het dat we gewoon te laat waren”, zegt hij. „Beschikbare panden in de buurt waren of te duur, of te onhandig. Tot we gebeld werden dat Berlages voormalige Dagteeken- en Kunstambachtschool voor Meisjes beschikbaar kwam.”

Tweede mazzel: het pand was in bezit van het rijk, dat er vanaf wilde, en kon volgens Bazen op basis van een marktconforme taxatie aan het Concertgebouworkest worden verkocht voor 4,2 miljoen euro. „De plek, de ruimte, de sfeer: we zagen meteen de mogelijkheden. Dit gebouw ligt zo dichtbij het Concertgebouw - drie minuten lopen - dat we er zelfs inleidingen voor concerten kunnen gaan doen, ontvangsten voor relaties, schenkers en educatieve programma's voor schoolklassen.”

Wanden van 80 centimeter

Aan RCO House wordt op dit moment druk gebouwd door Koninklijke Woudenberg uit Ameide. Het gebouw, pal tegenover het Amerikaanse consulaat aan het Museumplein, heeft een imposant trappenhuis met tegeltjes in mosterdgeel en zeegroen. „Het is een gemeentelijk monument”, vertelt David Bazen. „Maar gelukkig was de gemeente empatisch. Wij wilden graag een grote ensemblezaal op de begane grond, maar dan moesten we een tussenvloer slopen. Als tegenprestatie herstellen wij nu de monumentale dakkapellen aan de achterzijde, worden de gevels weer mooi gemaakt en komt het trappenhuis in volle glorie terug.”

De drie etages van de oude school zullen plaats bieden aan de zeventig werkplekken van het ondersteunend personeel: schoollokalen worden verdeeld in kleinere kantoren of samengetrokken tot een grotere kantoortuin. De directiekamer ligt centraal, met links daarnaast de kamer van chef-dirigent Daniele Gatti, waar nu een twintigtal restaurateurs zit te schaften. Rechts komt de huiskamer, met zitjes, een grote leestafel en „heel goede koffie”. Onder een ruimte voor de fysiotherapeut en een mental coach. En aan de achterzijde van het gebouw, op het schoolplein, verrijst nieuwbouw: een losstaande toren met oefenstudio's, zes kleine voor vier musici en vier grotere voor groepsrepetities tot zeven spelers.

Die oefenstudio's en de ensemblezaal - dat worden de troeven van RCO House,

RCO HOUSE

In een oude school vlakbij het Concertgebouw komen kantoren, oefenruimtes en een concertzaal voor het Concertgebouworkest.

'Onze studeerplek voor jonge musici'

Maartje-Maria den Herder van het Concertgebouworkest en bouwvakkers in het RCO House.

vindt directeur Jan Raes. „Voor de zaal zijn we nu al plannen aan het maken. Op de oefenruimtes verheugen veel van onze musici zich erg. Een potentiële bottleneck is dat er een stormloop komt op de middagen tussen onze ochtendrepetities en de avondconcerten. We gaan het zien. We zorgen er in elk geval voor dat de studio's elke werkdag van 8 tot 22 uur en in het weekend vanaf 10 uur beschikbaar zijn.”

Voor het bouwbedrijf zijn de akoestische eisen van studio's en zaal de grootste uitdaging, zegt projectleider René van der Schee van Koninklijke Woudenberg. „Alle muziekrumtes krijgen een doos-in-doos-constructie. De musici mogen elkaar, het ondersteunend personeel en de omwonenden niet storen, en omgekeerd wil je niet de tram horen, of de scholieren op het schoolplein aan de achterzijde.”

De zwevende vloeren worden daartoe op isolatie en rubberen blokken gelegd. De isolatiewanden in de ensemblezaal worden tot 50 centimeter dik, met een akoestisch systeem dat het mogelijk maakt de 'reflectiewaarde' en het 'absorptieniveau' van het geluid bij te stellen.

„In de studio's kun je de nagalm zelf instellen op een waarde tussen de 0,7 en 1,7 seconde”, zegt Bazen. „Veel musici zullen de kortste galm kiezen. Als het dan nog mooi klinkt, weet je zeker dat je goed zit.”

Donateurs

„De tweede uitdaging”, zegt Van der Schee, „is luchtverversing. Een ruimte waarin zeven koperblazers studeren vereist eenzelfde mate van luchtverversing als een sportschool. Alleen je mag er heel weinig van horen. Daarom komen er dikke luchtkanalen, die achter de wanden en plafonds moeten worden weggewerkt.”

En dan zijn er nog de uitwendige esthetische eisen. Voor het trappenhuis worden in Friesland de oorspronkelijke Berlage-tegeltjes bijgebakken. Twee door de architect ontworpen klokken worden gerestaureerd. En, belangrijk punt, alle akoestische wanden worden voorzien van eikenfineer. Van der Schee: „Het

Een ruimte met 7 studerende koperblazers vereist zelfde luchtverversing als sportschool

René van der Schee, bouwprojectleider

moet behalve functioneel ook erg mooi worden. Het gaat hier wel om het Koninklijk Concertgebouworkest.”

RCO House gaat 12,5 miljoen euro kosten. Daarvan betaalt het orkest zelf 2,5 miljoen, de rest komt van donateurs, fondsen en bedrijven. Op 1 april 2017 moesten vijf van de benodigde tien miljoen bij elkaar zijn, anders zouden de bouwplannen ingrijpend zijn bijgesteld. Dat lukte: op 31 maart was er 5,1 miljoen, de teller staat nu op 8,5 miljoen euro. Daarvan is een kwart afkomstig van twee „heel grote fondsen”, gevolgd door tien „zeer substantiële” private giften. En dan zijn er nog groepen van donateurs, die bij voorbeeld samen twee ton doneerden, en daarmee een van de studio's adopteerden.

Algemeen directeur van het Koninklijk Concertgebouworkest Jan Raes: „Musici vinden ons een sociaal orkest: er is veel medezeggenschap, weinig divagedrag en we zorgen goed voor ons personeel. Daar aan draagt RCO House straks een belangrijk steentje bij. Ik denk ook dat het enorm ten goede zal komen aan het 'wijgevoel'. Tussen stad en orkest, kantoorpersoneel en musici, maar ook tussen de musici onderling. De lonen die we betalen zijn niet hoog in vergelijking met buitenlandse toporkesten, maar de service die we onze musici bieden is straks internationaal ongeëvenaard.”